

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U001362

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 27-03-2024

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ №11-А від 29.05.2024 р.

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Яковенко Сергій Анатолійович

2. Serhii A. Yakovenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0387-2624

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 011

Назва наукової спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Галузь / галузі знань: освіта

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Дата захисту: 10-05-2024

Спеціальність за освітою: Радіотехніка. Адміністративний менеджмент

Місце роботи здобувача: Служба безпеки України

Код за ЄДРПОУ: 00034074

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 33, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): 5130

Повне найменування юридичної особи: Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка

Код за ЄДРПОУ: 02125415

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 1, Кропивницький, Кропивницький р-н., 25006, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка

Код за ЄДРПОУ: 02125415

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 1, Кропивницький, Кропивницький р-н., 25006, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.07, 14.09.39

Тема дисертації:

1. Виховання дітей в українській селянській сім'ї Херсонської губернії (XIX – перша чверть XX століття)
2. Upbringing children in a Ukrainian peasant family of the Kherson province (XIX – First Quarter of the XX Century)

Реферат:

1. У дисертації, на основі історико-педагогічного аналізу узагальнено традиції і досвід виховання дітей в українській селянській сім'ї Херсонської губернії XIX – першої чверті XX ст.; охарактеризовано зміст, форми, методи й засоби виховання підростаючого покоління з урахуванням соціально-економічного, етнорегіонального, соціокультурного розвитку краю. У роботі, на підставі комплексного вивчення різнопланових джерел XIX – першої чверті XX ст., історичних, історико-педагогічних матеріалів досліджено досвід виховання дітей у селянській сім'ї Херсонської губернії протягом XIX – першої чверті XX ст.; вивчено динаміку розвитку селянської сім'ї краю та вплив регіональної народної традиції на специфіку виховання у родині; досвід виховання селянських дітей регіону з урахуванням статеві-вікової стратифікації традиційного суспільства, схарактеризовано зміст і напрями виховання дітей на різних вікових періодах їх життя (мала

дитина – від народження до 7 років; отроки – від 7 до 14 років). Уточнено: чинники впливу на становлення інституту сім'ї в Херсонській губернії; значення батьків у процесі соціалізації селянської дитини; сутність обрядових дій охоронного призначення; особливості спілкування дітей різної статі. Розширено наукове знання щодо існуючих у XIX – першій чверті XX ст. історичних форм, методів, прийомів, засобів виховання дітей у батьківському домі. Подальшого розвитку набула систематизація ідей вітчизняних науковців щодо специфіки сімейного виховання у традиційній родині. У науковий обіг уведено нові та маловідомі факти, етнографічні матеріали та архівні джерела, що розкривають специфіку виховання дітей в Херсонській губернії в XIX – першій чверті XX ст. Хронологічні межі дослідження – XIX – перша чверть XX ст. – визначаються часом існування Херсонської губернії (1802–1921 рр.), що збігається з часовими межами функціонування традиційного суспільства на пізньому етапі його історичного розвитку. Вибір нижньої межі – 1803 р. – визначається Указом № 20760 від 15 травня 1803 р. про створення Херсонської губернії, який ознаменував початок активного її заселення, що зумовило особливості становлення інституту сім'ї, сімейного виховання в регіоні; та зумовлено інтенсифікацією процесу вивчення звичаїв, культури і побуту української селянської родини у своїх традиційних ознаках в доіндустріальному суспільстві, що відобразилося в інтенсивному накопиченні народознавчих праць. Верхня хронологічна межа дослідження визначається першою чвертю XX ст. Це був час руйнування традиційних структур життєдіяльності селянства під впливом колективізації, індустріалізації. Функції сім'ї набули нового змісту. Територіальні межі дисертації окреслені відповідно до вітчизняної історіографічної традиції й охоплюють територію Херсонського, Єлисаветградського, Олександрійського, Ананьївського, Одеського, Тираспольського повітів. У 1803 р. губернія була розділена на чотири повіти: Єлисаветградський, Тираспольський, Ольвіопольський і Херсонський. З липня 1806 р. на п'ять: Олександрійський, Єлисаветградський, Ольвіопольський, Тираспольський і Херсонський. У 1825 р. з частин Херсонського і Тираспольського повітів було створено Одеський повіт. У 1828 р. Ольвіопольський і Єлисаветградський повіти були скасовані і на їх основі створено Бобринецький повіт. У 1834 р. Тираспольський повіт був розділений на дві частини і створений новий Ананьївський повіт. У 1865 р. управління Бобринецького повіту перенесено до Єлисаветграду та повіт перейменовано в Єлисаветградський. Відносно сучасного адміністративно-територіального поділу України територіальні межі збігаються з кордонами Кіровоградської, Миколаївської, Одеської, Херсонської областей. Вивчення зазначеної проблеми стало можливим за рахунок вивчення історіографії та джерельної бази дослідження, адже існує досить велика кількість вітчизняних етнографічних джерел, які висвітлюють зміст, шляхи, засоби родинної педагогіки. Їх комплексне вивчення, аналіз та узагальнення дозволили визначити мету (виховання корисної для сім'ї та громади особистості, формування прагнення до забезпечення родини життєвоважливими ресурсами), зміст (підготовка молодого покоління до активної участі у трудовому, суспільному та духовному житті) та завдання виховання дітей в сім'ї Херсонської губернії XIX – першої чверті XX ст. (піклування про фізичний розвиток та здоров'я дитини, передання трудових знань, умінь, навичок, привчання до ведення та організації домашнього побуту, забезпечення обізнаності в певному ремеслі чи промислі, формування духовного світу дітей), що реалізовувались на різних вікових періодах життя дитини. Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що узагальнені та систематизовані дані, здобуті в процесі дослідження, можуть стати основою для підготовки нових історико-педагогічних розвідок.

2. In the dissertation, on the basis of historical and pedagogical analysis, the traditions and experience of raising children in the Ukrainian peasant family of the Kherson province of the 19th – the first quarter of the 20th century are summarized; the content, forms, methods and ways of educating the younger generation on the basis of the socio-economic, ethno-regional, socio-cultural development of the region are characterized. In the work, based on a comprehensive study of various sources of the 19th – the first quarter of the 20th centuries; the experience of raising children in a peasant family of the Kherson province during the 19th – the first quarter of the 20th centuries was investigated using historical, historical and pedagogical materials; the dynamics of the development of the peasant family of the region and the influence of the regional folk tradition on the specifics of upbringing in the family were studied; the experience of raising peasant children of the region, taking into account the gender-age stratification of traditional society, the content and directions of raising children at different age periods of

their lives (small child – from birth to 7 years; youth – from 7 to 14 years) were characterized. Clarified: factors of influence on the formation of the institution of the family in the Kherson province; the importance of parents in the process of socialization of a peasant child; the essence of ceremonial actions for security purposes; communication features of children of different sexes. Scientific knowledge about the existing historical forms, methods, techniques, and means of raising children in the parental home in the 19th and the first quarter of the 20th centuries has been expanded. The systematization of the ideas of domestic scientists on the specifics of family upbringing in a traditional family was further developed. New and little-known facts, ethnographic materials and archival sources revealing the specifics of raising children in the Kherson province in the 19th and the first quarter of the 20th centuries have been introduced into scientific circulation. The chronological limits of the study are the 19th and the first quarter of the 20th century; they are determined by the time of existence of the Kherson province (1802–1921), which coincides with the time limits of the functioning of traditional society at the late stage of its historical development. The choice of the lower limit – 1803 – is determined by the Decree № 20760 of May 15, 1803 on the creation of the Kherson province, which marked the beginning of its active settlement, which determined the peculiarities of the formation of the institution of the family, family education in the region; and caused by the intensification of the process of studying the customs, culture and life of the Ukrainian peasant family in its traditional features in the pre-industrial society, which was reflected in the intensive accumulation of ethnographic works. The upper chronological limit of our study is determined by the first quarter of the 20th century. It was a time of destruction of the traditional structures of peasant life under the influence of collectivization and industrialization. The functions of the family acquired a new meaning. The territorial boundaries of the dissertation are outlined in accordance with the national historiographic tradition and cover the territory of Kherson, Elisavetgrad, Olexandria, Ananyiv, Odesa and Tiraspol counties. In 1803 the province was divided into four counties: Elisavetgrad, Tiraspol, Olviopol and Kherson. From July 1806 to five: Alexandria, Elisavetgrad, Olviopol, Tiraspol and Kherson. In 1825 the Odesa county was created from parts of the Kherson and Tiraspol counties. In 1828, the Olviopol and Elisavetgrad counties were cancelled and Bobrinets county was created on their basis. In 1834, the Tiraspol county was divided into two parts and a new Ananyevsky county was created. In 1865, the administration of Bobrinetsky county was relocated to Elisavetgrad and the county was renamed Elisavetgradsky. Regarding the modern administrative-territorial division of Ukraine, the territorial boundaries coincide with the borders of the Kirovohrad, Mykolaiv, Odesa, and Kherson regions. The study of the mentioned problem became possible due to the study of historiography and the source base of the research, because there is a large number of domestic ethnographic sources that highlight the content, ways, and means of family pedagogy. Their comprehensive study, analysis and generalization made it possible to determine the goal (education of a personality useful for the family and community, the formation of the desire to provide the family with vital resources)

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Окольніча Т. Яковенко С. Закономірності та складові процесу статево-вікового виховання дітей в українській селянській родині Херсонської губернії XIX – першої чверті XX століття. Наука і техніка сьогодні (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Фізико-математичні науки»). Випуск № 12 (12). Київ, 2022. С.138–148. [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2022-12\(12\)-138-147](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2022-12(12)-138-147)

- 2. Окольнича Т., Яковенко С. Сім'я та сімейне виховання в Херсонській губернії XIX – першої чверті XX століття крізь призму соціального та етнорегіонального. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2022. Випуск 205. С. 39–44.
<https://pednauk.cuspu.edu.ua/index.php/pednauk/issue/view/27/36> DOI:10.36550/2415-7988-2022-1-205-39-43
- 3. Яковенко С. Виховний ідеал української селянської сім'ї (XIX – перша чверть XX століття). Наукові записки / Ред. кол.: В. Ф. Черкасов, В. В. Радул, Н. С. Савченко та ін. Випуск 200. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2022. С. 76–81.
<https://pednauk.cuspu.edu.ua/index.php/pednauk/issue/view/23/31> DOI: 10.36550/2415-7988-2022-1-200-34-38
- 4. Яковенко С. Виховання селянських дітей в українській родині за статевим розмежуванням (Херсонська губернія XIX – перша чверть XX століття). Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, 2022. Випуск 206. С. 59–65.
<https://pednauk.cuspu.edu.ua/index.php/pednauk/issue/view/28/39> DOI: 10.36550/2415-7988-2022-1-206-59-65
- 5. Окольнича Т., Яковенко С. Особливості сімейного виховання у селянській родині Центральноукраїнського регіону XIX – першої чверті XX ст. Innovative solutions in modern science. Нью-Йорк. № 1(53), 2022. С. 71–79. DOI:10.26886/2414-634X.7(51)2021.5
- 6. Shumiatska O., Palamar N., Bilyk R., Yakymenko S., Yakovenko S., Tsybulko L., & Bida O. (2022). The Main Methodological Positions of Educational Institutions in the System of Educational Work of the Modern Information Space. International Journal of Computer Science and Network Security, 22(11). P. 272–278. (WOS). http://paper.ijcsns.org/07_book/202211/20221140.pdf
- 7. Oleksandr Kuchai, Serhii Yakovenko, Tetiana Zorochkina, Tetiana Okolnycha, Iryna Demchenko, Tetiana Kuchai. Problems of Distance Learning in Specialists Training in Modern Terms of The Informative Society During. IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security, VOL.21 No.12, December 2021. 143 Manuscript received December 5, 2021. Manuscript revised December 20, 2021. P. 143–148. (WOS). <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2021.21.12.21>.
- 8. Яковенко С. Особливості виховання дітей в українських сім'ях XIX – першої чверті XX століття. Modern science: innovations and prospects Proceedings of II International Scientific and Practical Conference. Stockholm, Sweden, 7–9 November, 2021. С. 456–461.
- 9. Яковенко С. Ігри та забави як засоби статево-вікового виховання селянських дітей Херсонської губернії (XIX – перша чверть XX століття). The 8th International scientific and practical conference «Modern research in world science». (October 29–31, 2022). SPC «Sci-conf.com.ua». Lviv, 2022. С. 664–668.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0116U003481

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Окольнича Тетяна Володимирівна

2. Tetiana V. Okolnycha

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 000-0003-3740-2495

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=piCbAJgAAAAJ&hl=uk>;
<https://www.webofscience.com/wos/author/record/32269113>

Повне найменування юридичної особи: Центральнуукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка

Код за ЄДРПОУ: 02125415

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 1, Кропивницький, Кропивницький р-н., 25006, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кочубей Тетяна Дмитрівна
2. Tetiana D. Kochubei

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9104-8442

Додаткова інформація: ResearcherID: E-9429-2019; Scopus Author ID: 57210196692

Повне найменування юридичної особи: Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Код за ЄДРПОУ: 02125639

Місцезнаходження: вул. Садова, буд. 2, Умань, Уманський р-н., 20300, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Цокур Ольга Степанівна
2. Olha S. Tsokur

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.01, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9418-0801

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Міжнародний гуманітарний університет

Код за ЄДРПОУ: 26249278

Місцезнаходження: вул. Фонтанська дорога, буд. 33, Одеса, 65009, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дубінка Микола Михайлович

2. Mykola M. Dubinka

Кваліфікація: к.пед.н., доц., 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7129-3750

Додаткова інформація: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57204901622>;

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=17zYKGIAAAAJ&hl=uk>;

<https://www.webofscience.com/wos/author/record/38855650>

Повне найменування юридичної особи: Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка

Код за ЄДРПОУ: 02125415

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 1, Кропивницький, Кропивницький р-н., 25006, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Савченко Наталія Сергіївна

2. Nataliya S. Savchenko

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0420-3289

Додаткова інформація: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/GWC-0102-2022>;

[https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=IguNNCkAAAAJ&view_op=list_works&gmla=ABEO0YpxZ4CTiWMgZPe3K424Zh7RMapQ52JQtXsvwjeemqZBnqzL_pv-wv4rX9_Vbwp33IcIY-](https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=IguNNCkAAAAJ&view_op=list_works&gmla=ABEO0YpxZ4CTiWMgZPe3K424Zh7RMapQ52JQtXsvwjeemqZBnqzL_pv-wv4rX9_Vbwp33IcIY-3K9MvY5uPRCq9NsUUk1er_EcrhmU9aIsK4pA5oQ3zjeNk_-)

[3K9MvY5uPRCq9NsUUk1er_EcrhmU9aIsK4pA5oQ3zjeNk_-](https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=IguNNCkAAAAJ&view_op=list_works&gmla=ABEO0YpxZ4CTiWMgZPe3K424Zh7RMapQ52JQtXsvwjeemqZBnqzL_pv-wv4rX9_Vbwp33IcIY-3K9MvY5uPRCq9NsUUk1er_EcrhmU9aIsK4pA5oQ3zjeNk_-)

[ERLcqqk0y7RZX5uBcm0Z5SvNRYpvvFf1bZL8mFSRYEJDr7vITjdxH9cosBYXWqjXqQ7HkIDri5njtklDrRdDHZVNsVzrcI](https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=IguNNCkAAAAJ&view_op=list_works&gmla=ABEO0YpxZ4CTiWMgZPe3K424Zh7RMapQ52JQtXsvwjeemqZBnqzL_pv-wv4rX9_Vbwp33IcIY-3K9MvY5uPRCq9NsUUk1er_EcrhmU9aIsK4pA5oQ3zjeNk_-)

[Idnp-nopd7GllMiiqrwKzWRVMiYDkT8&iaan=Natalia+Savchenko](https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=IguNNCkAAAAJ&view_op=list_works&gmla=ABEO0YpxZ4CTiWMgZPe3K424Zh7RMapQ52JQtXsvwjeemqZBnqzL_pv-wv4rX9_Vbwp33IcIY-3K9MvY5uPRCq9NsUUk1er_EcrhmU9aIsK4pA5oQ3zjeNk_-)

Повне найменування юридичної особи: Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка

Код за ЄДРПОУ: 02125415

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 1, Кропивницький, Кропивницький р-н., 25006, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Філоненко Оксана Володимирівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Філоненко Оксана Володимирівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Окольнича Тетяна Володимирівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна